	Комунальний заклад **«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»** **Дніпропетровської обласної ради** **СИЛАБУС**
Освітній компонент	Основи психології та міжособового спілкування, фармацевтичної етики.
Освітньо-професійна програма	I8 Фармація
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	Фармація
Галузь знань	Охорона здоров’я та соціальне забезпечення
Статус освітнього компонента	Обов'язкова
Форма навчання	денна
Рік навчання / семестр	1 рік навчання / І семестр
Кількість кредитів ECTS/обсяг	3 кредити ЄКТС / 90 годин (лекції — 10 год, практичні заняття — 44 год; самостійна робота — 36 год)
Викладач	Токар- Біляєва Оксана Павлівна
E-mail	o.t-bilyaeva@krmedcol.com
Консультації	Очні: щовівторка з 15.20 до 16:00 (каб., корпус 2); дистанційні консультації: Google Meet за попередньою домовленістю

Анотація до курсу	Курс «Основи психології та міжособового спілкування, фармацевтичної етики» розроблений для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності І8 «Фармація». Дисципліна розкриває закономірності виникнення, розвитку та функціонування психіки людини, структуру пізнавальних та емоційних проявів, властивості особистості та психологію міжособистісної взаємодії. Особливий акцент зроблено на прикладних аспектах роботи фармацевта: взаємодії з відвідувачами різних психотипів, відвідувачів різного віку, ветеранами, діючими військовими.Особлива увага приділена розпізнаванню кризових станів та наданню першої психологічної допомоги. Наскрізно при вивченні дисципліни проходити етичний кодекс фармацевта та практики збереження власного психічного здоров'я (профілактика синдрому вигорання).
Мета та завдання курсу	Метою навчальної дисципліни є формування компетентностей у здобувачів освіти системи знань, умінь та навичок, необхідних для розуміння теоретичних основ функціонування людської психіки, закономірностей пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери та практичного застосування положень основ психології та міжособового спілкування, фармацевтичної етики у професійній діяльності фармацевта. ЗК1.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 3.Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 8.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 9 Здатність до міжособистісної взаємодії. СК 3.Здатність застосовувати на практиці принципи фармацевтичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності. СК4. Здатність проводити інформаційно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширення захворювань, популяризації здорового способу життя та покращення його якості СК 13. Здатність надавати фармацевтичну допомогу (послугу) споживачам лікарських засобів та товарів аптечного асортименту.

Програмні результати навчання	РН2. Спілкуватися державною та іноземною мовами у професійній діяльності. РН3.Встановлювати ділові комунікації між усіма учасниками професійної діяльності. РН6. Здійснювати професійну діяльність з урахуванням її значущості для здоров'я людини та напрямків розвитку фармації. РН8. Дотримуватись принципів фармацевтичної етики та деонтології у професійній діяльності. РН9. Пропагувати здоровий спосіб життя з метою збереження та відновлення фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності, поширювати інформацію щодо профілактики захворювань, небезпеки безвідповідального самолікування.
Зміст курсу	
ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ **ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ**	

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам. Роб.
1.	Психологія, як наука. Предмет і завдання психології. Поняття про психічне здоров'я.	2	
	Становлення психології як науки та внесок видатних учених у розвиток медичної психології		2
	Основні етапи розвитку психології. її концепції.		2
	Історичний розвиток психіки. Єдність процесу розвитку психіки		2
2.	Психологія особистості.	2	
	Професійна діяльність фармацевтичного працівника та єдність психічних і моральних якостей.		4
	Етичний кодекс фармацевта		2
3	Психологія колективу	2	
	Конфлікти в колективі. Способи вирішення.		4
4.	Психологія емоцій.		4
	Фактори, що впливають на психічні властивості людини. Стрес і здоров`я.		4
	Вольові процеси особистості		2
	Пізнавальні психічні процеси людини.		2
5	Психологічні основи спілкування. Основи фарм етики.	2	
	Екстремальні ситуації та їх вплив на психічне здоров'я.		4
	Психологічні аспекти взаємодії фармацевта та відвідувачів аптеки.		4
	Професійне вигорання Історія становлення фармацевтичної етики.		2
	Етика та психологія спілкування з ветеранами, особами з інвалідністю та їх рідними.		2
	Разом	**10**	**36**

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Години
1.	Розвиток психіки. Свідомість.	4
2	Психологія особистості.	4
3	Психологія колективу	4
4	Психологія пізнавальної діяльності.	4
5	Психологія емоцій і волі	4
6	Психологічні основи спілкування	4
7	Психологія фармацевтичного працівника.	4
8	Психологія хвороби і хворого. Основи медичної етики та деонтології Основи фармацевтичної етики.	4
9	Екстремальні ситуації та їх вплив на психічне здоров'я.Перша психологічна допомога.	4
10	Психологічні аспекти взаємодії фармацевта з покупцями різних вікових категорій, різних типів відвідувачів.	4
11	Психологічні аспекти взаємовідносин фармацевта, військового та ветерана та їх рідних.	4
	Разом	44

Пререквізити	Базові курси середньої школи («Біологія людини», «Людина і світ»).
Кореквізити	"Анатомія з основами фізіології"," Латинська мова".
Постреквізити	"Основи медичного та фармацевтичного товарознавства", "Основи менеджменту та маркетингу у фармації", "Фармацевтична опіка", виробнича та переддипломна практика.
Методи навчання	**Словесні:** проблемні та інтерактивні лекції, storytelling, навчальні бесіди, мікролекції (Reels/Shorts). **Наочні:** мультимедійні презентації, структурні схеми, навчальні відеофільми з симуляцією контакту з відвідувачем, електронні плакати. **Практичні:** рольові ігри, тренінги комунікації, метод ситуаційних психологічних кейсів, експрес-тестування за допомогою психологічних методик (таблиці Шульте, шкали HADS, тест Томаса), проєктна діяльність. **Цифрові технології:** платформи LMS Moodle, Google Classroom, Mentimeter, Kahoot.
Методи контролю	Індивідуальне та фронтальне опитування; Комп'ютерне та онлайн-тестування (Колоквіум); Оцінка виконання практичних завдань (аналіз ситуаційних кейсів); Взаємне рецензування (peer-review) відпрацьованих діалогів; Захист завдань самостійної роботи та портфоліо.

Види контролю	**Попередній (вхідний):** діагностичне тестування базових понять на першому занятті. **Поточний:** системне оцінювання роботи на кожному практичному занятті, перевірка СРС. **Тематичний :** (тести, розв'язання кейсу). **Підсумковий:** включає стандартизоване тестування на останньому практичному занятті.

Перелік практичних навичок та умінь

1. Визначення типу темпераменту за допомогою опитувальника Айзенка,
2. Визначення типів поведінки в конфліктних ситуаціях, аналіз можливих шляхів усунення,паналіз причин, наслідків та можливих варіантів поведінки членів коллективу;
3. Діагностика емоційного стану особи,тактики поведінки з відвідувачами з різними емоційними станами.
4. Розпізнавання типу відвідувача за поведінковою реакцією
5. Складання порад фармацевту,якщо він стикнувся з агресивною поведінкою відвідувача..
6. Визначення тактики поведінки з відвідувачами аптеки з різним ставленням до хвороби в залежності від особливостей і потреб відвідвідувачів та положень Етичного кодексу фармацевта..
7. Володіння техніками активного слухання (перефразування, емпатичне відображення, відкриті запитання).
8. Застосування алгоритму деескалації конфліктів та методу «Я-висловлювання» під час розмови з агресивними або незадоволеними пацієнтами й родичами.
9. Надання першої психологічної допомоги при кризових станах згідно протоколу надання першої психологічної допомоги.
10. Складання пам'ятки щодо особливостей спілкування з військовими, ветеранами.

Перелік питань до підсумкового контролю

1.Поняття про психічне здоров'я. ..

2.Темперамент та його фізіологічна основа, загальні уявлення про типи темпераменту.

3Професійна діяльність, аналіз професійної діяльності фармацевта,, значення самовиховання.

4.Етичний кодекс фармацевта.Основні положення.

5.Ознаки сприятливого соціально-психологічного клімату колективу: Суб'єктивні,

6.Конфлікт, його функції: конструктивна, деструктивна. Основні елементи та наслідки конфлікту.

7.Типи поведінки в конфліктній ситуації. Запобігання конфліктам та подолання.

8.Характеристика сприймання, його зв'язок із відчуттям,розлади сприймання (галюцінації)і тактика фармацевта.

9.Пам'ять, її фізіологічний механізм, види, типи. Розлади пам'яті (амнезії).

10.Характеристика емоційного стану людини,

11.Стрес.Фази стресу, види стресу.

12.Невербальні та вербальні засоби комунікації.

13.Клінічна класифікація типів хворих (демонстративний, тривожний, іпохондричний, депресивний, підозрілий) та їхня характеристика.Тактика взаємодії фармацевта.

14.Типи хворих залежно від поведінкової реакції (впевнений у собі, невпевнений у собі, агресивний).Тактика взаємодії фармацевта.

15.Поняття про медичну етику та деонтологію.Основні категорії медичної етики.Розділи деонтології.

16..Критерії психотравмуючої ситуації.Надання першої психологічної допомоги.Наказ МОЗ України № 405 від 03.03.2022: «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо надання першої психологічної допомоги та профілактики посттравматичного розладу»,Лист Міністерства освіти і науки України від 04 квітня 2022 р.№ 1/3872-22"Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій"Протоколи Айкавер, МААСЕ та іншими протоколами надання першої психолгічної допомоги.

17.Особливості поведінки відвідувачів аптеки різних вікових категорій. різних типів хворих.Тактика спілкування і взаємодії фармацевта.

18.Особливості взаємодії фармацевта та лікаря з урахуванням Етичного кодексу фармацевта.

19. Тактика взаємодії фармацевта з військовими і ветеранами.

Політика курсу

Академічна доброчесність: очікується самостійне виконання всіх завдань, тестів та індивідуальних робіт. Списування, плагіат або фальсифікація результатів психодіагностичних методик не допускаються (робота анулюється без права перескладання на максимальний бал).

Відвідування та пунктуальність: відвідування лекцій і практичних занять є обов'язковим. Запізнення на заняття неприпустимі. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані під час консультативних годин викладача.

Етика поведінки: взаємоповага, партнерство, толерантність, конструктивна критика та активна участь у групових обговореннях. Використання смартфонів під час занять дозволяється виключно в навчальних цілях (тестування, пошук клінічних рекомендацій).

Політика оцінювання

Поточний контроль: оцінюється робота на кожному практичному занятті (максимум — 5 балів, мінімум для зарахування — 3 бали).

Самостійна робота (СРС): оцінюється в межах практичних занять шляхом захисту завдань, перевірки конспектів, тестів і презентацій.

Тестовий контроль. Фінальна оцінка за тестові завдання встановлюється на основі відсотка правильних відповідей: 90–100% — «5»; 70–89% — «4»; 55–69% — «3»; менше 55% — «2» (незадовільно).

Підсумковий залік: виставляється здобувачам, які не мають академічної заборгованості, відпрацювали всі практичні заняття та успішно склали підсумкове тестування (не менше 55% правильних відповідей).

Усі види контролю навчальної діяльності та визначення рівня сформованості тих чи тих компетентностей відбуваються за національною 4-бальною шкалою:

Оцінка «Відмінно» – повні, системні знання; вільне володіння термінологією; самостійне виконання практичних завдань згідно алгоритму та аналіз результатів.

Оцінка «Добре» – достатні знання; правильне виконання практичних завдань згідно алгоритму; окремі несуттєві неточності, які здобувач може виправити.

Оцінка «Задовільно» - базові знання; виконання практичних завдань згідно алгоритму із частковою допомогою викладача; наявність окремих суттєвих помилок.

Оцінка «Незадовільно» – фрагментарні знання; труднощі виконання практичних завдань згідно алгоритму; суттєві помилки під час виконання практичних завдань; мінімальні результати навчання не досягнуті.

Відпрацювання та перескладання

Здобувач освіти має право відпрацювати пропущені теми або перескласти їх на позитивну оцінку. Це можна зробити під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами освіти.

Інформаційні ресурси

1.Губенко І. Я. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування : підруч. для студентів мед. закл. фах. передвищ. та вищ. освіти / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. – 3-є вид. стер. – Київ : Медицина, 2021. – 310 с.
2.Ісаков Р.І. Медична психологія: Підручник/Р.І.Ісаков.- Київ: Медицина,2025.-367С.
3.Засєкіна, Л. В. Основи психології та міжособове спілкування: навчальний посібник для студентів медичних училищ, коледжів, академії та інститутів медсестринства /
Л. В. Засєкіна, Т. В. Пастрик. - 2-е вид. - Київ : ВСВ "Медицина", 2018. - 216 с.
4.Алгоритм роботи військового психолога щодо психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу Збройних Сил України (методичні рекомендації) / Міністерство оборони України, Наук.- дослід. центр гуманітар. проблем Збройних Сил України: Н.А. Агаєв, О.Г. Скрипкін, А.Б. Дейко, В.В. Поливанюк, О.В. Еверт. – К.: НДЦ ГП ЗС України, 2016. – 147 с.
https://mod.gov.ua/diyalnist/normativno-pravova-baza/algoritm-roboti-viiskovogo-psikhologa-shchodo-psikhologichnogo-zabezpechennia-profesiinoi-diialnosti-osobovogo-skladu-zsu-metodichni-rekomendatsii 5.https://mon.gov.ua/npa/pro-metodichni-rekomendaciyi-persha-psihologichna-dopomoga-algoritm-dij?__cf_chl_tk=TF86cbFGFZei.srZFoy.EEEf0ei3biq2b0OzF2RgqPI-1777226687-1.0.1.1-Uw
Лист Міністерства освіти і науки України від 04 квітня 2022 р.№ 1/3872-22"Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій".Звернення 26 квітня, 2026 року.

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії загальнопрофесійної

та цифрової підготовки

Протокол № 1 від «03» вересня 2026 р.

Голова ЦК _____ / Світлана ШОКОТЬКО /

(підпис) **(прізвище, ім'я)**